

6 juni

7 juli 2023

DOOPS GEZIND HAARLEM

Jansje &
Frans Hals

twee-maandelijks magazine van Doopsgezind Haarlem

van de redactie

Een 'schuttersstuk' of 'doelenstuk' is een geschilderd groepsportret van de leden van een schuttersgilde. Het genre werd uitsluitend in de Nederlanden beoefend in de 16e en 17e eeuw. Het bekendste schuttersstuk is van Rembrandt van Rijn, dat bekend staat als *De Nachtwacht*. Maar onze eigen Frans Hals kon er ook wat van. Zie het artikel van Anke van der Meer over Frans Hals – de Wereld van Jansje en fotografie.

In de serie *pastoraat anders* gaat Jet van Vrede op bezoek in Schalkwijk bij Bram en Aline Kramer. Verhuisd van Urk naar Schalkwijk. Inderdaad: pastoraat, maar echt anders! Dit is de laatste aflevering in deze serie.

HAARlem2023 komt niet alleen terug in de *thuis*tips maar ook in het artikel van Willemien Ruygrok over verandering, inclusie en diversiteit, met een verzoek om daar in Fotogalerie De Gang in 2024 meer aandacht aan te besteden.

Ook Bart Stobbelaar met zijn *verhaal-taal* haakt hierbij aan.

Winnelien Koese is een jongere die dit keer bij *Sneel* centraal staat.

Het volgende nummer verschijnt al op 15 juli.

Jansje Hals naar Frans Hals

door **Anke van der Meer**

Schuttersstukken
van Jansje Hals
opgenomen in
de collectie van
het Frans Hals Museum

Cool en heel erg vet vindt Ludo het dat de drie groepsportretten waar hij zelf prominent opstaat met een Ajax-vlag zullen worden opgenomen in de vaste collectie van het Frans Hals Museum. 'Ik ben gek op Frans Hals. Vroeger ben ik ook naar het museum geweest om te kijken naar de schilderijen.'

Ludo Goos (35) is al veertien jaar medewerker in De Wereld van Jansje. Hij was er dus ook bij in 2018 toen Jansje tien jaar bestond. Ter gelegenheid van dat jubileum wilde Doopsgezind Haarlem Jansje iets feestelijks aanbieden. Uit de koker van predikant Herman Heijn kwam het idee om schuttersstukken te maken van alle medewerkers van Jansje in de stijl van Frans Hals.

'De kerk zelf is ooit gebouwd door een leerling van Frans Hals,' vertelt Herman. 'Ik dacht, als we Jansje combineren met Frans Hals, dan maken we daar een variatie op.'

Dat werd de serie *Jansje Hals*, die nu deel uitmaakt van de vaste collectie van Fotogalerie De Gang. Er zijn kleinere afdrucken van de schuttersstukken te zien in het midden van de vide, niet in een mooie lijst, maar op dibond. De portretten zijn gemaakt door Lukas Göbel en Theo Captein.

georganiseerde chaos

Herman: 'We hebben twee dagen lang de kerk op z'n kop gezet. De Jansjes vonden het prachtig. Er was een kapper en iemand voor de make-up, ze werden als filmsterren behandeld. De foto's zijn overal gemaakt, in de kerkzaal, maar ook in de stijlkamers.

Lukas en Theo hadden bedacht dat de medewerkers iets van hun hobby moesten meebrengen.' Lukas vult aan: 'We wilden ze fotograferen met hun passie. Pythia Tarenskeen, de styliste, speelde daarbij grote rol. Zij heeft dat heel subtiel doorgezet. De eigentijdse voorwerpen zijn te zien, toch doet het niet af aan de zeventiende-eeuwse sfeer.'

Zo nam Sonja Bonke (43) haar politiepet mee die ze ooit kreeg tijdens een open dag van de politie. Sonja: 'Ik vond het spannend om op de foto te gaan, maar de fotografen waren heel aardig.

Ze hadden ook leuke kleren voor mij uitgekozen, en ik had mijn pet op.'

duurzame lijsten

Aan de officiële fotoshoot ging iets anders feestelijks vooraf. Esther Gijze, bedrijfsleider van Jansje legt uit: 'Met de medewerkers zijn we naar het Frans Hals Museum geweest. We kregen daar een workshop en een rondleiding van de toenmalige directeur Ann Demeester. Zij legde uit wat typisch is aan de portretten van Frans Hals, bijvoorbeeld de compositie, maar ook de blik en de manier waarop de geportretteerden hun handen houden.'

Jan Meijer (69), op de foto met een knuffel van Koekiemonster, wijst

naar zijn hand die losjes op de kerkbank leunt. En dan naar zijn bril, want hij heeft nu een andere bril. 'Ik sta er leuk op,' zegt hij, 'ik kreeg mooie verkleedkleden aan.'

Julian de Deugd (25) staat prominent op de voorgrond van een van de schuttersstukken: 'Ik vind mijn outfit prachtig. De kleuren en de stof zijn heel chique. Het resultaat is echt mooi geworden. Het was heel leuk om te doen.'

Lukas Göbel vertelt dat dit voor hem en Theo ook een van de leukste

fotoshoots is die ze samen hebben gedaan. 'Bij de portretten die ik maak, probeer ik altijd te zorgen dat mensen hun masker laten vallen. Dat lukt niet altijd, want bekende mensen weten hoe ze zichzelf willen laten zien. Fotograferen met de mensen van Jansje was een groot feest, want ze waren steeds zichzelf.'

naar het museum

Na de tweedaagse fotoshoot, werden de foto's bewerkt en vervolgens geprint op speciaal papier dat door de uitstraling zeventiende eeuws lijkt.

'...dat onze foto daar komt vind ik echt *beautiful*'

'...eigentijdse voorwerpen zijn te zien, toch doet het niet af aan de zeventiende-eeuwse sfeer'

Herman Heijn kreeg een tip dat in een kringloopwinkel in Schalkwijk een partij oude lijsten was binnengekomen. Die zijn passend gemaakt door de technische commissie van De Gang, Rob de Weerd, Paul Misset en Ferry Snellens. Zo konden de individuele portretten worden geëxposeerd in 'antieke' gouden lijsten. Het koperen naamplaatje op de lijst met de woorden *Jansje Hals* maakte het helemaal af.

Lukas herinnert zich het moment van de opening. 'De foto's waren al opgehangen, maar omdat de Jansjes ook in De Gang komen, hebben we

vuilniszakken om de foto's gehangen zodat het nog een verrassing bleef tot de opening. De spanning liep op, iedereen was zo zenuwachtig. Maar toen alles eenmaal onthuld werd, waren ze enorm trots.'

Toen Ann Demeester in 2022 afscheid nam als directeur van het Frans Hals Museum was haar wens dat de drie schuttersstukken van Jansje opgenomen zouden worden in de collectie van het museum. Herman: 'De drie groepsportretten zullen te zien zijn in de koffiekamer. Ook het individuele portret van Floris Heijn met het hondje komt daar te hangen.'

Lukas is daar blij mee: 'Dat is toch wel een van de meest iconische portretten van de hele serie, juist vanwege dat hondje. Ik vind het een enorme eer dat het Frans Hals deze foto's opneemt in de collectie. Het is een prachtig compliment.'

Ludo sluit zich daarbij aan. 'Ik vind mijzelf ook een kunstenaar, dus dat onze foto daar komt vind ik echt beautiful!'

De drie schuttersstukken zullen deze zomer worden gepresenteerd in het Frans Hals Museum. Op de vide in Fotogalerie De Gang zijn alle portretten van de Jansjes in Jansje Hals-stijl permanent te zien.

De Wereld van Jansje en Fotogalerie De Gang zijn een initiatief van Doopsgezind Haarlem.

column

onder de loep

Joep Stassen

De overheid heeft een grootschalig ethisch programma gelanceerd om het moreel kompas van 130.000 rijksambtenaren bij te stellen of misschien eerst eens uit een diepe la te halen. Dit naar aanleiding van een aantal misstanden waaronder de toeslagenaffaire en het gasdebacle in Groningen. Een programma met workshops en rondetafelgesprekken die de ambtenaar aan het denken moet zetten over zijn of haar ethisch gedrag. Het moet er toe leiden dat ambtenaren vervolgens het goede gaan dóen. Dat ze zich fatsoenlijk gaan gedragen. Ik weet, fatsoen ruikt naar spruitjes en waarschijnlijk denk je aan kleinburgerlijk en braaf. Toch draait het daar wel om. Want naast correct, betekent fatsoen ook deugdzaam en eerbaar. En dat is wat ontbreekt bij de behandeling van de dossiers en in het contact met burgers.

Het ethisch programma krijgt flink kritiek. Een hoop geld voor slap ouwehoeren met luxe broodjes, zegt de een. Deelnemers zijn vooral de braveriken, de 'amorele'

collega's blijven weg, aldus een ander. Een ambtenaar die juist uit een sessie komt, antwoordt bevestigend op de vraag of ze geïnspireerd en gemotiveerd is. Ze vindt het moeilijk om onder druk van de politiek en de polarisatie het juiste te doen. Ze heeft er niet altijd de moed en helderheid van geest voor. Maar nu wel – voor even dan. 'Praten helpt?' Er klinkt ongeloof in de stem van de vragsteller.

'Ja natuurlijk, het blijft bij praten en het is vrijblijvend en in deze workshop zitten niet mijn directe collega's, maar het is een begin.'

Ik moet denken aan de zondagse preek en waarom mensen er op afgeven: praatjes vullen geen gaatjes. Ook in onze kerk hebben velen een voorkeur voor doen: liever broodjes smeren voor vluchtelingen dan zondags naar de kerk. Terwijl de meeste van mijn vrienden een zondagse dienst afdoen als oubollig en saai, ga ik wel goed op een uur zitten en samenzijn. Met de bemoediging gesterkt de week weer in 'daar waar ik verantwoordelijk ben', het is aan mij wel besteed. Ik heb weer richting, mijn kompas is gesteld.

Maar ja, ik ben niet gestuurd. Ik hoef er niet heen van mijn baas. Het is mijn keuze en ik geloof er in. Daar komt bij dat ik niet word gecontroleerd en afgerekend op mijn gedrag. Het evaluatiegesprek is er niet of veel later, misschien pas op mijn sterfbed.

poëzie is een daad...

De bomen

De bomen komen in het blad
Als iets dat bijna wordt gezegd;
De knop ontspant zich en dijt uit
Hun groen is toch een soort van smart.

Komt het omdat zij weer gaan leven
En wij vergaan? Nee, want zij sterven
Ook, hun truc is steeds hetzelfde
Wordt in een jaarring bijgeschreven.

Toch is 't hun kroon die rusteloos zwiept
In volle dichtheid iedere mei
Voorbij is 't jaar, zo zeggen zij,
Begin opnieuw, opnieuw, opnieuw.

Philip Larkin

Vertaling J. Eijkelboom
in *Maatstaf* jg 30 (1982)

door Lieuwe Koopmans

Deze week bezocht ik de film 'Empire of light' met de onvolprezen Olivia Colman in de hoofdrol. De film gaat over een vrouw met psychische problemen die een relatie krijgt met een veel jongere man. In deze film speelt bovenstaand gedicht een belangrijke rol. Ik werd er door geraakt. Met name de laatste zin resoneerde: 'begin opnieuw, opnieuw, opnieuw'. Krachtig vind ik ook het beeld van de jaarringen in

de bomen. Hun ronde vorm geeft een steeds terugkerende cyclus aan. Het jonge groen groeit aan, verdort en sterft af, om het volgend jaar weer opnieuw te beginnen.

In deze tijd lijken we almaar vooruit te moeten bewegen. Ons werk dwingt ons van mijlpaal naar mijlpaal te gaan. Steeds hogere doelen worden gesteld. Dat leidt tot een maatschappij waarin mensen niet meer meekunnen en uitvallen. De tijd in dit gedicht is daarentegen cyclisch. Het is het ritme van de natuur of, zo je wilt, het kerkelijk jaar. Steeds opnieuw keren de dingen terug. Steeds weer kunnen we opnieuw beginnen. Elk uur, elke dag, elke week, maand of jaar. Hoopvol vind ik dat.

Pastoraat in de huiskamer

Bram en Aline Kramer zijn van Urk gekomen om hun manier van leven naar Haarlem te verplaatsen. Zij leven gelovig. Een kerk als instituut is voor hen minder belangrijk dan dat je vertelt over Gods liefde. Dat vertellen doen ze niet zozeer met woorden, wel met er zijn voor mensen. Op een manier die in Urker families vanzelfsprekend is: leven in gemeenschap en met veel vreugde.

door **Jet van Vrede**

deelhem.nl
stichtingpresent.nl/haarlem
gelovenindestad.nl

Nadat hun kinderen op eigen benen konden staan werden Bram en Aline geroepen om naar Haarlem te komen, door een preek. Die preek ging over een vers uit de Bergrede, Mattheüs 5:13 'Jullie zijn het zout van de aarde'. Dat zout mag zijn smaak niet verliezen, maar moet ook niet in een vaatje blijven zitten. Het moet de wereld in. Kom uit je zoutvat! Op het Bijbelvers is een beweging gebaseerd die evangelisatie als levensstijl

pastoraat anders

uitdraagt. Bram en Aline begrepen dat in Haarlem slechts 2% van de bevolking actief is in een kerkgemeenschap en vroegen zich af wie de bewoners hier over Gods liefde komt vertellen. Zelf dus, vanuit hun huis aan de Engelandlaan 151 in Haarlem.

bid tot de heer

Ze werden goed begeleid en gesteund in hun komst naar Haarlem, door raadgevers en het werken bij Stichting Present Haarlem en de overkoepelende organisatie Geloven in de Stad. Op hun website deelhem.nl staat een bijbelvers uit Jeremia's brief aan de ballingen, Jeremia 29:7 'Bid tot de Heer voor de stad waarheen ik jullie weggevoerd heb en zet je in voor haar bloei, want de bloei van de stad is ook jullie bloei.' Ze beleven veel vreugde aan hun roeping en Haarlem voelt inmiddels als hun thuis.

Met Deel Hem bedoelen ze dat je deelt wat je hebt en van wat je meemaakt. Want de mensen die over de

het leven van giften was een enorme omschakeling, omdat Urkers hun hand niet ophouden

vloer komen zoeken gezelschap vanuit eenzaamheid. Ze bieden gastvrijheid, delen het leven in gemeenschap. Bram begint bij een maaltijd altijd met de vraag hoe je heet, hoe je aan je naam komt en of je blij bent met je naam. Zo zit in een naam vaak een heel levensverhaal. Ze bouwen aan een relatie met hun gasten die dieper kan gaan en veiligheid geeft. Als er pastorale momenten zijn worden die benut zonder in activisme te vervallen. Op hun visitekaartje staat dat ze *Community Builders* zijn, dat ze buurtmaaltijden verzorgen, herbergkamers op zolder hebben, er een deelbibliotheek in de voortuin staat, dat ze coachen en beschikbaar zijn voor *Good Guidance*.

een paar apart

Bram en Aline vullen elkaar goed aan. Bram werkte als leidinggevende en coach bij een scheepswerf in Makkum en werkt inmiddels fulltime voor Deel Hem. Ook is hij oudste in de Koningskerk van de Evangelische gemeente Haarlem, waar hij in projecten werkt om pastoraat op te zetten en jonge gezinnen te helpen met zoeken naar zingeving. En is hij kernteamlid van het Huis van Gebed Haarlem dat iedere woensdag en donderdagavond

samenkomt. Hij verzorgt maaltijden die hij op dinsdag en donderdag bij de mensen thuis brengt en kookt in de regel de buurtmaaltijden die bij hen thuis op vrijdag plaatsvinden. Hij bezoekt op de woensdagen een zingen en aanbidden moment van het Open Koffiehuis in Molenwijk. Verder bezoekt hij mensen thuis, leent de auto uit en doet klussen, pastoraat en coaching. Aline heeft een heel brede werkervaring, onder andere bij Stichting Present Kampen en in een expertiseteam jeugdzorg. Ze is een hbo-studie Verlieskunde aan het afronden en is locatiemanager bij de noodopvang voor vluchtelingen uit Oekraïne, onder andere aan de Meester Lottelaan. Ook zij onderhoudt een groot netwerk. In hun eigen huis begeleidt ze de gasten die om verschillende redenen gebruikmaken van de herbergkamers.

Bij al die activiteiten is er een grote rol voor het gebed. Voor het bidden mag je echt alles vragen. Aline benadrukt

dat er mede daardoor veel vreugde met elkaar gedeeld wordt.

je houdt je hand niet op

Hoe kun je een geloof dat is gebaseerd op het delen van Gods liefde in de praktijk handen en voeten geven? Bram is in januari gestopt met werken. Dat kon nadat ze op zoek waren gegaan naar partners in hun missie, voor raad en daad, bidden en financiën. Maar ze zijn ook zelf actief op zoek gegaan. Zo is hun vriezer altijd goed gevuld met gekregen vis uit Urk om uit te delen en zijn ze aangesloten bij de Stichting Mensen in Beweging, die een ANBI-status heeft. Het leven van giften was een enorme omschakeling, omdat Urkers hun hand niet ophouden.

Bij het afscheid werd ik uitgenodigd om een buurtmaaltijd mee te maken. Ik mag dan mijn nicht meenemen, die vroeger veel bij haar vader op Urk kwam. ●

Dit is het laatste artikel over pastoraat.

verhaal | taal

Bart Stobbelaar

dwars er doorheen (bij Johannes 4,3 ev.)

Het kwaad wordt bijbels gedefinieerd met: geweld, uitsluiting, voorbijgaan aan menselijke maat en openheid naar elk mens. Openheid naar elk mens omdat in elk mens God zelf gestalte krijgt.

Waar is God? Nu juist in de gestalte van een mens, zelfs in de gestalte van een mens waarvan jij denkt dat het je tegenstander is. Het avontuur van de ontmoeting aan durven gaan, juist met degene die in slogans en propaganda je voorgesteld wordt als gevaar en bedreiging voor je identiteit. Want je identiteit is niet gelegen in je soort, in je ras, waar je vandaan komt, maar in dat volstrekt tegendraadse van het avontuur van de ontmoeting aan durven gaan.

Daarom moést Jezus door Samaria gaan. Hij is op reis van Judea naar Galilea. Gebruik is om een omweg te nemen, want door Samaria gaan is volstrekt *not done*. Jezus echter doorbreekt de normaliteit daarvan, hij gaat het avontuur aan van het onverwachte. Hij ontkent de ander of wie dan ook niet, maar wil ontmoeten.

Hij komt bij een bron. Je hoort de ironie? Juist door het patroon van de normaliteit te doorbreken komt hij bij een bron, een waterput. En daar staat een vrouw. Een Samaritaanse. Er ontstaat een gesprek, een theologisch gesprek, een gesprek met het oog op humaniteit, menselijkheid.

De Samaritaanse vrouw bij de bron heeft het in dat gesprek over 'onze' vader Jakob, die óns de put gegeven heeft'. Wat betekent dat woordje 'ons'? Bedoelt zij daarmee de gemeenschappelijke aartsvader Jacob, van zowel de Judeeërs als van de Samaritanen; óf annexeert zij deze als háár bezit, als symbool van haar Samaritaan zijn, nationaal bezit?

Je hoort hierin precies de problematiek van alle tijden: horen wij wel bij elkaar, wij zijn immers verschillend, jij bent jood, ik Samaritaanse.

Het gesprek dat nu ontstaat komt door de onverwachte en culturele doorbreking vanwege de vraag die Jezus haar stelt: 'geef mij te drinken'. 'Mij dorst', zal Jezus ook later aan het kruis roepen. Dat is evenmin als hier louter als gewone dorst bedoeld, maar het is de dorst naar zichtbaarheid, naar zien, naar heelheid en vrede. Dat staat hier in dit gesprek tussen de Samaritaanse en Jezus op het spel. •

door **Willemien Ruygrok**

kerkdiensten

zondag 4 juni

Kleine Vermaning Daniel Serrano-Bernal
This service will be held in Dutch and English

zondag 11 juni

Grote Vermaning Daniel Serrano-Bernal
This service will be held in Dutch and English

zondag 18 juni

Kleine Vermaning Anne-Marie Visser

zondag 25 juni

Grote Vermaning Jolan Gaaikema

zondag 2 juli

Kleine Vermaning Rineke Verheus

zondag 9 juli

Grote Vermaning Daniel Serrano-Bernal
This service will be held in Dutch and English

zondag 16 juli

Kleine Vermaning Alle Hoekema

zondag 23 juli

Grote Vermaning Nick Evers

zondag 30 juli

Grote Vermaning Wim Grimme

zondag 6 aug

Kleine Vermaning Jaap Brüsewitz

zondag 13 aug

Grote Vermaning Daniel Serrano-Bernal
This service will be held in Dutch and English

aanvang 10.30 uur, tenzij anders vermeld

adressen

Grote Vermaning
Frankestraat 24, 2011 HV Haarlem
Kleine Vermaning
Postlaan 16, 2101 VE Heemstede

De diensten zijn te volgen via zoom.
Log in meeting id: 933 7096 3269
passcode: 745563. Graag video uitzetten als je de dienst volgt.

Zie ook doopsgezindhaarlem.nl

Inclusie en diversiteit

Op 17 mei 2018 wordt het tienjarig bestaan van Jansje gevierd met een prachtig tentoonstelling: foto's gemaakt door Lukas Göbel en Theo Captein in de stijl van Frans Hals. De drie schuttersstukken die er deel van uitmaken, gaan nu naar het Frans Hals Museum (zie p. 3-6).

Wie wel eens bij Jansje in de winkel of de lunchroom komt, zal ongetwijfeld gezien hebben hoe goed al die verschillende medewerkers met diverse mogelijkheden met elkaar samenwerken. Jongere en oudere mensen, verschillende beperkingen, verschillende achtergronden. Die diversiteit loont, het is altijd goed toeven bij Jansje. Jansje verzacht nog steeds de stad. Samen werkt het beter.

As it is in heaven

De film 'As it is in heaven' uit 2004 over een Zweeds dorpskoor, geleid door een excentrieke dirigent zal je vast wel herinneren. De nieuwe directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau Karen van Oudenhoven verwijst daarnaar in een interview in Trouw. 'In die film,' zegt van Oudenhoven, 'nemen de meest uiteenlopende personen deel aan het koor en dat levert geen gedoe op. Het blijkt

vooral een verrijking te zijn – een katalysator voor nieuwe ontwikkelingen.' Of je het nu diversiteit of inclusie noemt, het is als met het koor: samen klinkt het beter.

Afrika

Van nut en noodzaak van vernieuwing, diversiteit en inclusie zijn veel kerken in Nederland tegenwoordig wel overtuigd. Zeker Doopsgezind Haarlem. De toenemende diversiteit in de

samenleving dwingt ons tot actie, want we willen een geloofsgemeenschap zijn voor iedereen. Nu is dat – in theorie – in de Westerse wereld goed mogelijk. Dat ligt in veel Afrikaanse landen wel anders. Alleen al het benoemen van bijvoorbeeld homoseksualiteit is in veel landen strafbaar.

Onlangs besteedde dominee Bart Stobbelaar aandacht aan het Afrikaanse programma *Theological Education by Extension*. Milieu en klimaatverandering, seksualiteit en gezondheid, het overwinnen van alle vormen van discriminatie op basis van etniciteit, seksuele voorkeur en genderidentiteit, evenals handicap, zullen in de discussies centraal staan. In dat programma wordt geprobeerd al deze heikele onderwerpen neutraal te bespreken. Dus niet te oordelen, maar te bespreken en woorden te geven aan de werkelijkheid. Als je met elkaar praat over verschillende standpunten, wordt iedereen er wijzer van. Ik vrees echter dat zelfs dit voor de Afrikaanse kerken een brug te ver is. Maar ze doen in ieder geval een poging, spreken in vrijheid.

vrouwelijke fotografen

'HAARlem2023' is een geweldig initiatief van Fotogalerie De Gang om in 2023 alleen tentoonstellingen van vrouwelijke fotografen te programmeren.

Vernieuwend. Maar anno 2023 kan het daar niet bij blijven. Er zal een volgende stap gezet moeten worden. Naar vernieuwende tentoonstellingen waar diversiteit en inclusie zichtbaar worden. Die zijn er trouwens al legio geweest, maar niet in onderling verband: *Bold* (vrouwen zonder haar); *Lak* (drag queens); *Passie in beeld* (bewoners van woonzorgcentra), *1 vrouw, honderd hoofddoeken*, enz. Een uitdaging voor 2024? ●

in memoriam

Hylke ten Cate

Op 21 maart 2023 overleed Hylke ten Cate. Hij werd 74 jaar. In een volle Grote Vermaning werd op 28 maart j.l. afscheid van hem genomen. Hylke was in zijn verscheidenheid een bijzonder mens. Hij was een man met veel verschillende kanten. Hij was een intellectueel en een gevoelsmens, een man van het weten en van de wetenschap, maar ook iemand die zocht naar menselijk contact. Hij was authentiek, karaktervol, een mens dichtbij zichzelf. Steeds strijdend voor gerechtigheid, hij wilde dat aan mensen die tussen wal en schip vielen recht werd gedaan.

In de gedachtenisdienst herinnerden we wie hij was. We noemden zijn jeugd in het Brabantse land, waar hij een levenslange loyaliteit naar de doopsgezinden ontwikkelde. We herdachten zijn inzet en interesse voor Oost-

Europa, die alles te maken had met de hechte band met Wiesia. Maar ook benoemden we zijn inzet voor de politiek, als organisator en man met het brede netwerk. Hij heeft nog meegemaakt dat hij voor de partij 50Plus in het waterschap werd verkozen.

Hij was trouw. Voor Doopgezind Haarlem heeft hij zich ten volle ingezet op diverse terreinen, o.a. voor de Diendende en Grote Kerkenraad, voor het *Mededelingenblad* en voor de Ledenraad van de ADS. Het tekent zijn grote betrokkenheid.

Hylke zal worden gemist. We wensen Wiesia, Thomas, Max en Dianne kracht toe in het verlies. Dat al waar hij voor stond en heeft betekend voor anderen tot zegen mag zijn. We weten hem geborgen in het Licht. ●

Alex Noord

De jaren

De jaren gaan voorbij –
de jaren zijn voorbijgegaan.

Er was geen tijd om stil te staan
in achteloos genoten jaren.

Alleen een hart dat tot bedaren
komt, een hartslag overslaat,
't moment bewust maakt
dat de tijd oneindig eindig
en het noodzakelijke onnodig
is, roept in herinnering
wat eens begon en nooit verging:
verbondenheid –
los van de tijd.

– Klaas Swaak

De rijkdom van ontmoeting

Blijf mij zien

Zie mij niet van één kant
Zie jezelf niet van één kant
Zie mij niet steeds als dezelfde
Zie jezelf niet steeds als dezelfde
Zie wat ik van mijzelf niet zie
Zie wat jij van mij nog niet zag
Zie alsmaar weer opnieuw
Zie wat mij nog donker is
Zie wat ik niet kan zien
Zie wat mij verwondde
Zie wat mij verwondert
Houd niet op met zien
Je ziet niet wat je ziet
Ik zie niet wat jij ziet
Jij ziet wat ik nog niet zie
Zie mij in de schaduw
Zie mij in het licht

Uit *Beelden van licht* van Marinus van den Berg

Langzamerhand waren wij elkaar kwijtgeraakt. We kregen kinderen, verhuisden naar andere oorden en werden in beslag genomen door 'hard werken' en druk-druk-druk. En dat terwijl we lief en leed deelden, destijds in onze 30+-groep. Is dat alweer twintig jaar geleden? Het voelt nog zo dichtbij... Elke maand kwamen we samen, maakten we tijd om elkaar te ontmoeten, met elkaar te eten, elkaar te inspireren en met elkaar 'op weg te gaan'. Door het delen van het Gewone creëerden we ruimte voor *het Bijzondere*.

door Lineke van Welt

Toch is het vuur van toen nooit gedoofd. Dat bleek wel uit de reacties nadat Johannes Homan, Nynke Idema en ik de uitnodiging stuurden om weer eens tijd voor elkaar te maken. Gewoon, een weekendje met elkaar, in de prachtige omgeving van Dopersduin in Schoorl. Niet alleen de dertigers 'van toen' gaven gehoor aan die oproep, ook de dertigers 'van nu' maakten zich – met of zonder kinderen – vrij voor ontmoeting. We hebben gewandeld, gefilosofeerd, gezongen, gevierd en afgewassen. En vooral: we ontmoetten elkaar. Het vuur is weer aangewakkerd.

Van de Franse dichter Edmond Jabes zijn de woorden: vergeet nooit dat je een doorgaande reiziger bent (un voyageur en transit). Als dat zo is, dan besta ik door de ontmoetingen en gebeurtenissen heen, en daarin word ik veranderd. En wanneer ik uiteindelijk weer bij mijzelf thuiskom, zijn het anderen die me de weg gewezen hebben, meestal zonder het zelf te weten. Hebben zij mij op de reis veranderd. Wie ik ben, wat mijn passie is of waar mijn schat ligt, leer ik via de ander.

Met precies dat gevoel keerde ik terug, letterlijk en figuurlijk, uit de Schoorlse duinen. We waren onderweg én we zijn in beweging gezet. Speurend door het bos, in stilte in het kerkje, luid zingend aan de bar of zomaar tijdens de afwas. In al die dingen vond en vind ik de kracht en meerwaarde van gemeente-zijn. Wat een rijkdom. ●

Sneelm@il

Sneeler van de Maand
Winnelien Koese

door **Daniel Serrano-Bernal**

Iedere Sneemail zetten we één Sneeler in het zonnetje: een persoon die naar Sneel komt om mee te doen aan de activiteiten, contact te maken met andere jongeren, te genieten van de plek en het gevoel te hebben dat Sneel een thuis is. Deze keer praten we met **Winnelien Koese**, die sinds september 2022 deel uitmaakt van Sneel.

Wij hebben een paar vragen gesteld om meer te weten te komen over Winnelien en we zouden een heel artikel kunnen schrijven over haar maar we vinden het belangrijk om de woorden van Winnelien te gebruiken.

1 Wat is je favoriete dag van de week en waarom?

Vrijdag natuurlijk, want dan is Sneel!!!

2 Vertel eens wat over je outfit?

Elke keer heb ik een andere outfit aan,

want ik vind heel veel dingen leuk om uit te proberen in een andere stijl.

3 Waar maak jij je zorgen over?

Ik maak me zorgen dat modellen vaak dun zijn en dat er vaak op uiterlijk wordt gelet. Bijvoorbeeld dat een all size shirt niet voor alle maten is maar het alleen een 'standaard' persoon past.

4 Aan welke bekende persoon zou je een vraag willen stellen en wat zou je vragen?

Daniel van Sneel, waarom stel je zo'n moeilijke vraag?

5 Wat doe jij graag voor anderen en wat doen anderen voor jou?

Ik help anderen graag door er gewoon voor mensen te zijn als ze iets nodig hebben. Dan bied ik bijvoorbeeld een luisterend oor. Ik vind het fijn om samen met anderen leuke dingen te doen in een fijne sfeer.

6 Wat is je favoriete app?

Pinterest omdat er inspirerende knutselideeën op staan.

7 Welk boek, film, muziek, game zou je meenemen naar een onbewoond eiland?

Ik zou mijn knutselstukken meenemen.

8 Heb je een advies voor de wereld?

Doe wat goed voelt. •

agenda

vrijdagavond in Sneel

Sneel is een plek voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar waar je kunt komen om te chillen, samen te eten en een gezellige activiteit te doen. We openen onze deuren elke vrijdag om 15.00 uur, we eten om 18.00 uur, en we hebben een activiteitenprogramma van 19.30 tot 22.00 uur.

Iedereen is welkom! Je kunt zo binnenlopen of een berichtje sturen aan Daniel: jeugdwerk@doopsgezindhaarlem.nl

Giethoornkamp

Tijdens Hemelvaart gaat Sneel zoals ieder jaar vier dagen naar Giethoorn. We gaan daar gezellig samen activiteiten doen aan de hand van een (nog geheim) onderwerp dat de begeleiders gepland hebben. Dit jaar zijn we met een groep van 30 personen en we hopen dat de zon voor ons allemaal gaat schijnen.

Vind je het leuk om volgend jaar mee te gaan? Kom dan een keer op vrijdagavond naar Sneel in de Peuzelaarsteeg om kennis te maken. We vinden het leuk als je erbij bent!

Sneel is elke vrijdag open van 15.00 tot 22.00 uur. Om 18.00 uur hebben we een diner en van 19.30 tot 22.00 uur hebben we een programma. Kijk ook op sneel.nl

Winnelien Koese (13)

thuis tips

verwonder je

De hoofdpersoon Kya groeit op in het moerasgebied van North-Carolina. Eerst met broers en zussen en ouders. Op haar zevende vertrekt haar moeder en daarna vertrekken ook haar broers en zussen. Zij redt het met haar vader, die veel drinkt. Toch slaagt ze erin om een leven op te bouwen. Ze gaat niet naar school, waar ze een dag geweest is en geplaagd wordt door de klasgenoten. Dan vertrekt ook de vader. Ze redt het door mosselen te vinden en die te verkopen. Ze groeit op en heeft veel belangstelling voor de natuur om haar heen. Ze maakt grote verzamelingen van vogelveren en schelpen. Ze kent al de dieren bij naam. Er gebeuren veel dingen als ze ouder wordt, ze leert lezen en schrijven. Zo ontmoet ze Tate, een jongen uit het dorp en Chase. Chase wordt op een bepaald

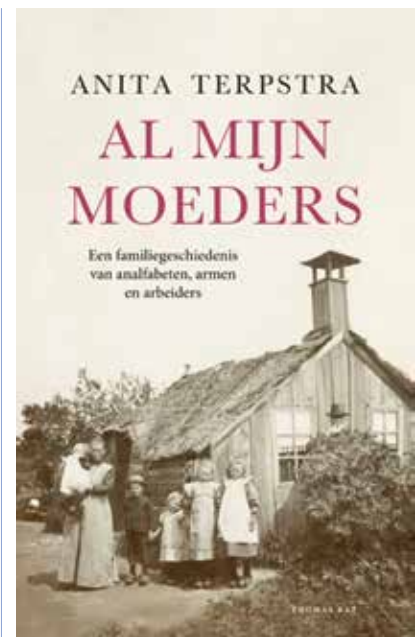
moment dood gevonden, gevallen uit een toren. Kya wordt verdacht. Heeft zij dit gedaan? Meer vertel ik niet want dan zou ik de plot verraden. Het boek is prachtig geschreven vanuit Kya, hoe zij haar omgeving beleeft, de natuur en de mensen. Eigenlijk is zij zich haar hele leven blijven verwonderen.

Daar waar de rivierkreeften zingen, Delia Owens, 2021, uitgeverij The House of Books, € 12,50. De gelijknamige film is momenteel te zien op Netflix.
Marijke de Jong

zeven generaties vrouwen

Behalve dat haar opa en oma er geboren en begraven zijn, wist Anita Terpstra vrijwel niets van de geschiedenis van het Friese dorp Harkema, totdat een vriendin haar een ontluis-terend artikel doorstuurde met de vraag: 'Hier komt jouw familie toch vandaan?'

Zelf kom ik, Anneke, uit Leeuwarden en had wel over dit dorp gehoord. Maar ik ben er nog nooit geweest. Het boek is het begin van een zoektocht naar de achtergrond van haar voorouders, het dorp en zijn omgeving. Een gebied dat van oudsher berucht is om zijn extreme armoede, inteelt en bevolking van alcoholisten, criminelen, zedelozen en analfabeten. Een plek waar bovendien nog tot halverwege de twintigste eeuw mensen in plaggenhutten en verbouwde kippenhokken woonden. Waarom heeft haar familie zolang in armoede moeten leven? Het antwoord op die vraag blijkt onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van de veen- en heide-

gebieden in het oostelijk deel van Friesland, de Wouden.

Al mijn moeders is een confronterende familiehistorie, over arbeiders, armoede en een gebied waar vooruitgang en welvaart eeuwenlang aan voorbijgegaan zijn.

Al mijn moeders. Een familiegeschiedenis van analfabeten, armen en arbeiders, Anita Terpstra, 2022, uitgeverij Thomas Rap, € 23,99
Anneke Gorter

Frans Hals Museum

Benieuwd naar de achtergronden van Frans Hals? Bekijk *Het Fenomeen Hals*. De installatie bestaat uit 67 schermen van verschillende formaten bevestigd aan drie wanden en vertelt een biografisch beeldverhaal waarbij niet alleen zijn meesterwerken voorbijkomen, maar ook documenten en bekende citaten. Maak in vijftien minuten kennis met Frans Hals en ontdek daarna zijn meesterwerken in het museum. Jan de Bray, de ontwerper van de doopsgezinde kerk, was een leerling van Frans Hals.

Willemien Ruygrok

colofon

Doopsgezind Haarlem is een tweemaandelijks uitgave van de Verenigde Doopsgezinde Gemeente te Haarlem
redactie Anke van der Meer, Willemien Ruygrok & Jet van Vrede
druk Drukkerij Torendruk, Nijkerk
oplage 800

foto's Anke van der Meer, tenzij anders vermeld

ontwerp & opmaak Susan de Loor, Kantoordeoor Haarlem
Het volgende nummer verschijnt op 15 juli. Kopij uiterlijk 25 juni zenden aan redactie@doopsgezindh haarlem.nl of aan Doopsgezind Haarlem, Frankestraat 24, 2011 HV Haarlem, 023 532 18 83.

Een vrijwillige bijdrage voor Doopsgezind Haarlem is welkom op rekeningnummer NL82 ABNA 05 61 23 48 76 t.n.v. de Verenigde Doopsgezinde Gemeente te Haarlem, o.v.v. 'Doopsgezind Haarlem'.

© Doopsgezind Haarlem 2023